

Vragen stellen 2

Vragenspel

Samenvatting

- Vragen bepalen een richting
- Vragen creëren mogelijkheden
- Vragen kunnen kennis verschaffen
- Vragen zetten vraagtekens, antwoorden zetten punten
- Een dwaas kan meer vragen dan tien wijzen kunnen beantwoorden, maar je kunt het altijd proberen

Anamnese (Plato)

- Vragen kunnen richting geven aan empirisch onderzoek
- Vragen kunnen informatie opleveren, ook zonder empirisch onderzoek
- Maar hoe stel je de juiste vragen?

Vragenspel

- Stapsgewijs vorderen door vragen te stellen:
 - Mogelijkheden verkennen
 - Begrippen verduidelijken
 - Problemen oplossen
 - Maat voor vooruitgang:
 - Probleem oplossen: afstand tot oplossing
 - Inzicht verwerven: afstand van uitgangspunt
-

Voorbeeld: detective

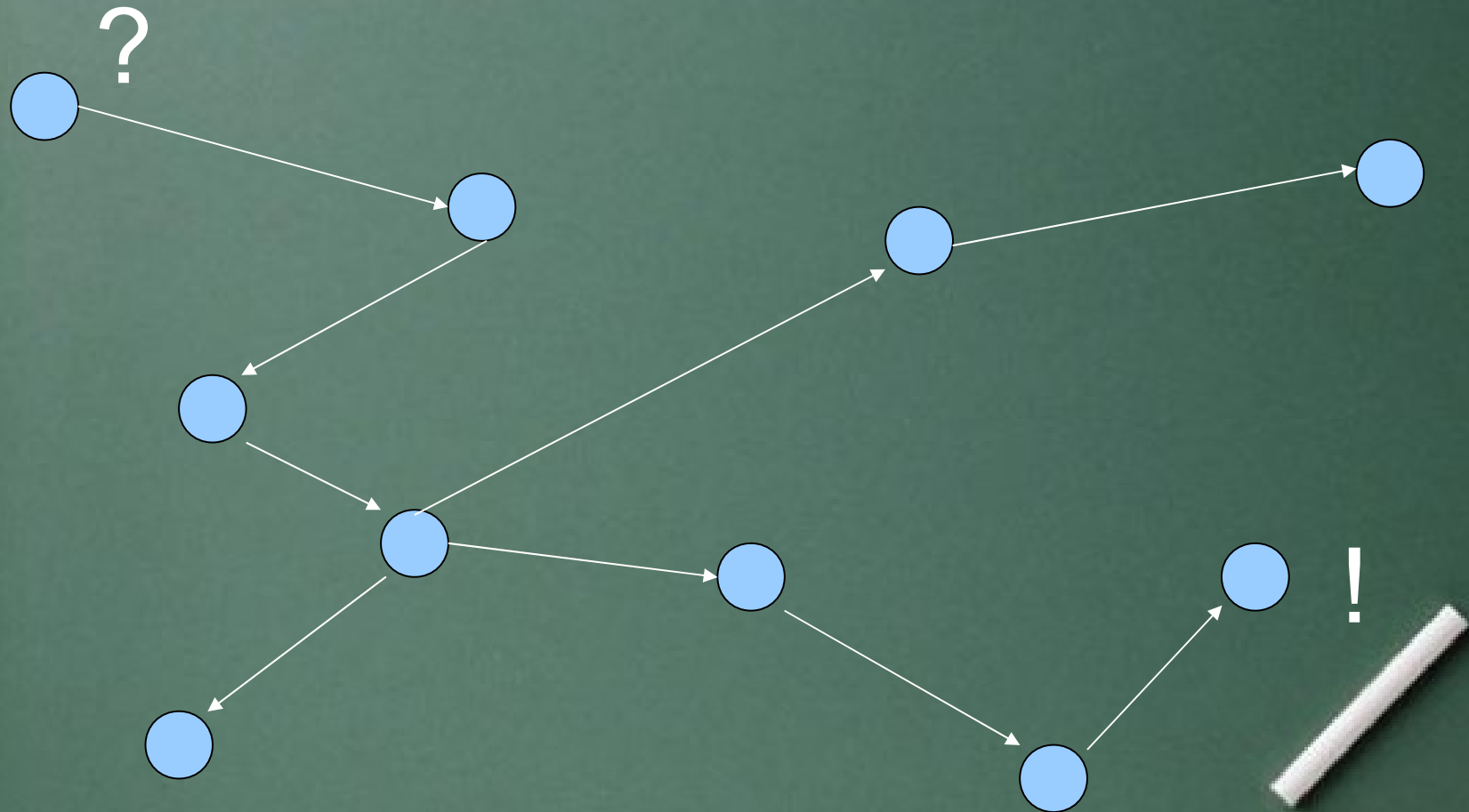
Detectivevragen

- Wat vraagt de detective zich af op de plaats van de misdaad?
 - Hoe komt hij aan een lijst van verdachten?
 - Hoe controleert hij getuigenissen?
 - Wat doet hij om tot een eindresultaat te komen?
-

Systematisch vragen stellen: detective

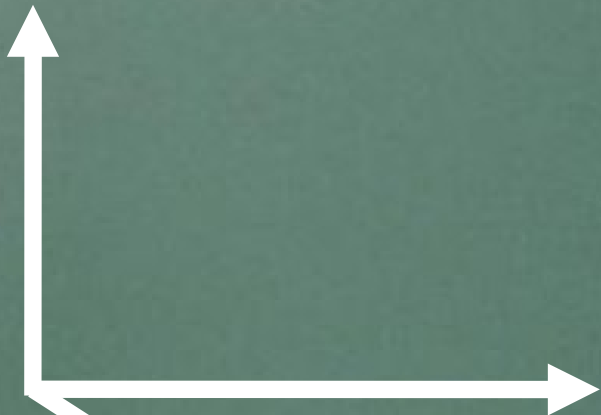
- Onderzoek ter plaatse
 - Hoe is de moord gepleegd?
 - Opstellen lijst van verdachten
 - Wie had er mogelijkheden, motief en gelegenheid?
 - Controleren van alibi's
 - Zitten er geen tegenspraken in verschillende verklaringen?
 - Reconstructie van de gang van zaken
-

Dwaaltocht

Vragen in 3 dimensies

Hoogte: Hoe gaat het?

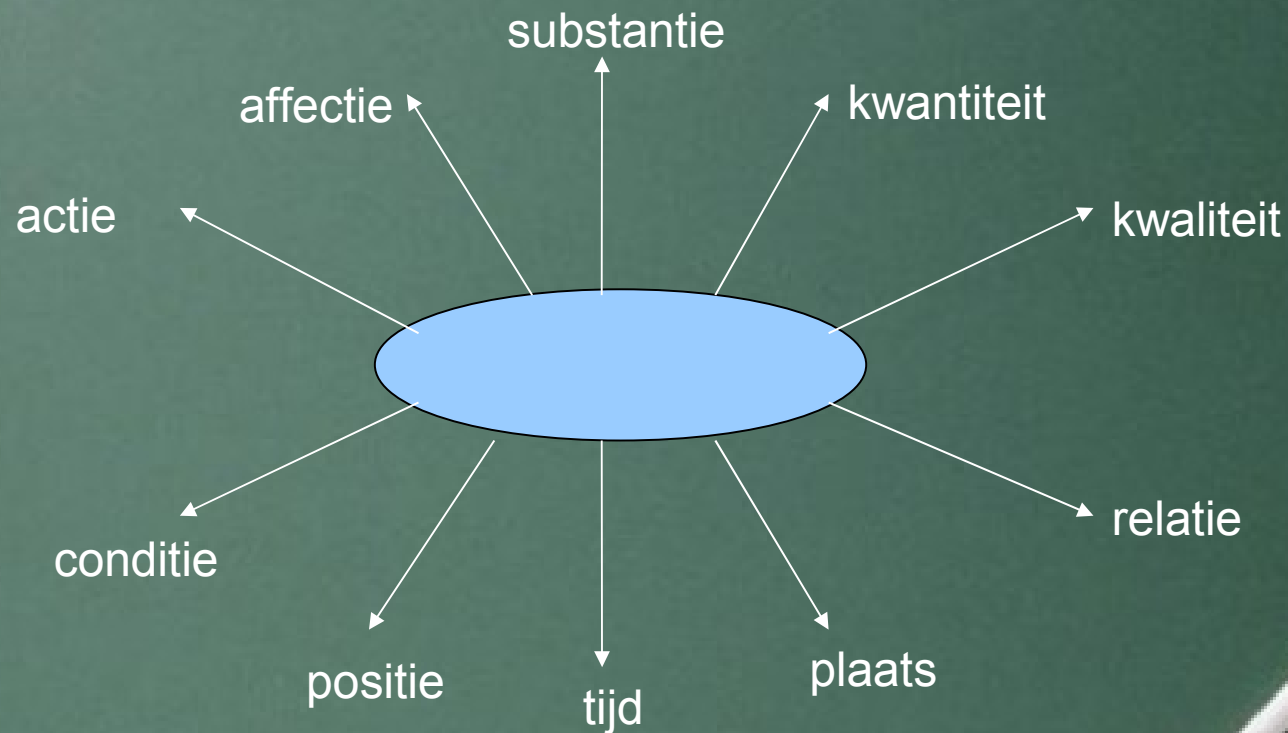

Lengte: Hoe kom je verder?

Breedte: Wat voor vragen kun je stellen?

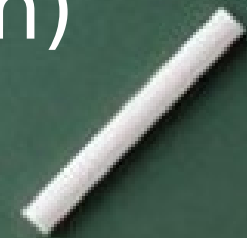
Breedtedimensie

De categorieën van Aristoteles

Breedtedimensie 2

- Wie, wat, waar, hoe, waarom, waartoe, waarmee, waarvoor, waardoor, ...?
- Wat zijn de mogelijkheden?
- “Wat is het?” herhalen
- “Op welke vraag is dit nog meer een antwoord?” (terugwaarts vragen)

Wat, waarom, waartoe?

- Wat moet er gebeuren m.b.t. het milieu?
 - Probeer zoveel mogelijk antwoorden te bedenken
- Waarom moeten die dingen gebeuren?
 - Verzin een reden voor elk van de punten
- Waartoe moeten ze gebeuren?
 - Wat zijn de achterliggende gedachten?

Heen en terug

- Oorzaak / gevolg
- Voorwaarden / consequenties
- Probleem / oplossing
 - “Wat is de oplossing van dit probleem?”
 - “Voor welk probleem is dit een oplossing?”
- Andere mogelijkheden?

Standaardantwoorden

- OO paradigma:
 - Klassen
 - Objecten
 - Attributen
 - Operaties
 - Verschillende vraagstellingen betekent verschillende oplossingsmethoden
 - Overweeg alternatieven
-

Lengtedimensie

Bouw een verhaal:

- Construeer een keten van vragen en antwoorden met een begin en een einde
- Zijpaden moeten verwijzen naar een eindresultaat op dat pad

Socrates

Majeutiek:

1. Neem een gezond verstand uitspraak
 2. Stel je voor dat die niet klopt
 3. Vind je een tegenwerping:
 - a. dan oorspronkelijke uitspraak aanpassen
 - b. ga naar 2
 4. Antwoord gevonden, ga verder met 1
-

Hegel

Dialectiek:

1. These: kies een onderwerp
2. Antithese: kies iets dat niet tot dat onderwerp behoort
3. Synthese: zoek iets gemeenschappelijks → nieuw onderwerp
4. Ga naar 2

Kant

Mogelijkheidsvoorwaarden:

- Wat moet ik weten om deze vraag te kunnen beantwoorden?
 - Begripsmatig (welke terminologie?)
 - Inhoudelijk (welke kennis?)

Voorbeeld

- Wat is de zin van het leven?
 - Is dat een zinnige vraag?
 - Wat moeten we daarvoor weten?
 - Wat zijn de voornaamste begrippen die hierbij een rol spelen?
 - Wat is 'zin'?
 - Over welk leven hebben we het nu?
 - Moet het leven wel zin hebben?
 - Consequentie: moet ik mijn leven veranderen?
-

Afgeleide vragen 1

- Wat is 'zin'?
 - 'Zin: voor wie, waaraan afgemeten, door wie gemaakt?
 - Ben ik zelf de zingever of iemand anders?
 - Als ik het zelf ben, wat is voor mij dan zinvol?
 - Is het een ander, wie dan wel?
 - Een ander mens?
 - Een opperwezen?
 - Wat voor rol heeft die mij toebedeeld?
 - Hoe weet ik wat die rol is?
 - Heb ik daar zelf een keuze in?

Afgeleide vragen 2

- Over welk leven hebben we het?
 - Mijn leven, de samenleving, het leven in het algemeen?
 - Mijn leven: is de zin van het leven voor ieder verschillend?
 - Waarin kan mijn leven anders zijn dan dat van anderen?
 - Hoe kan ik ontdekken waar ik speciaal in ben?
 - Of is misschien de samenleving het enige dat zin heeft?
- Moet het leven wel zin hebben?
 - Is het niet gewoon het gevolg van een keten van toevalligheden?

Wat is bewustzijn?

- Probeer nu op dezelfde manier een reeks vragen te bedenken m.b.t. de vraag “Wat is bewustzijn?”

Hoogtedimensie

- Metavragen, bijvoorbeeld:
 - Hoe ga ik te werk?
 - Is dit een zinnige vraag?
 - Hoe gaat het?
 - Ben ik op de juiste weg?
 - Ben ik er op de juiste manier bij betrokken?
 - Vanuit de opdracht
 - Vanuit mezelf

Hoogtedimensie 2

- Breedtedimensie: Wat kan ik hier nog meer bij vragen?
- Lengtedimensie: brengt het ons dichterbij een oplossing / wat moet ik hiervoor weten?

Metavragen

- Persoonlijk: welke rol speel ik / dien ik te spelen?
- Methodisch: hoe pak ik het aan?
- Taakgebonden: wat heb ik nodig voor een goed resultaat?

Meta-metaniveau

Projectvoorbereiding:

- Wat wil ik?
- Wanneer mag ik zeggen dat ik het heb bereikt?
- Als ik het niet bereik, wat dan?

Metavragen

- Wat voor metavragen kun je stellen ten aanzien van deze workshop?

